

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ผลการส่งเสริมการทำงานร่วมกันด้วยวิธี การสั่งการ การแนะนำ และการให้อิสระ ในการพัฒนาการทำงานร่วมกันของบุคลากร และ (2) ผลการเปรียบเทียบการทำงานร่วมกันด้วยวิธี การสั่งการ การแนะนำ และการให้อิสระ ในการพัฒนาการทำงานร่วมกันของบุคลากร ทั้งโดยรวม และโดยจำแนกตาม การร่วมคิด การร่วมมือ การร่วมใจ และการร่วมพัฒนา

กลุ่มประชากรในการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือบุคลากรครูของโรงเรียนเขวาลักษณ์วิทยาหาดง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งทำหน้าที่สอนหรือสนับสนุนการสอนในระดับชั้นอนุบาล และระดับประถมศึกษา ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวนทั้งสิ้น 17 คน

ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ ได้แบ่งกลุ่มประชากรทั้งหมด 17 คน ออกเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มกำหนดให้มีสมาชิก 5-6 คน ตามรูปแบบการปฏิบัติงานจริงของบุคลากร ตามผังโครงสร้างการบริหารจัดการขององค์การ เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยรายละเอียดของกลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นดังนี้

กลุ่มที่ 1 บุคลากรครูประจำช่วงชั้นอนุบาล (อนุบาลศึกษาปีที่ 1 – 3)

กลุ่มที่ 2 บุคลากรครูประจำช่วงชั้นที่ 1 (ประถมศึกษาปีที่ 1 – 3)

กลุ่มที่ 3 บุคลากรครูประจำช่วงชั้นที่ 2 (ประถมศึกษาปีที่ 4 – 6)

แล้วทำการสุ่มจับฉลากเพื่อกำหนดรูปแบบการส่งเสริมการทำงานร่วมกัน ผลปรากฏว่า

กลุ่มที่ 1 ได้รูปแบบการส่งเสริมการทำงานร่วมกันด้วยวิธีการสั่งการ

กลุ่มที่ 2 ได้รูปแบบการส่งเสริมการทำงานร่วมกันด้วยวิธีการแนะนำ

กลุ่มที่ 3 ได้รูปแบบการส่งเสริมการทำงานร่วมกันด้วยวิธีการให้อิสระ

ข้อมูลพื้นฐานของแต่ละกลุ่มเป็นดังนี้

ตาราง 3.1 รายละเอียดของกลุ่มบุคลากรครูประจำวงชั้นอนุบาล

นามสมมติ	เพศ	อายุ (ปี)	อายุงาน (ปี)	การศึกษา
D1	หญิง	33	10	อนุปริญญา
D2	หญิง	31	1	ปริญญาตรี
D3	หญิง	41	12	ปริญญาตรี
D4	หญิง	38	15	ต่ำกว่าอนุปริญญา
D5	หญิง	36	1	ปริญญาตรี

ตาราง 3.2 รายละเอียดของกลุ่มบุคลากรครูประจำวงชั้นที่ 1

นามสมมติ	เพศ	อายุ (ปี)	อายุงาน (ปี)	การศึกษา
G1	หญิง	45	8	ปริญญาตรี
G2	หญิง	38	7	ปริญญาตรี
G3	หญิง	23	0.5	ปริญญาตรี
G4	หญิง	31	8	ปริญญาตรี
G5	หญิง	23	1	ปริญญาตรี
G6	หญิง	42	12	ปริญญาตรี

ตาราง 3.3 รายละเอียดของกลุ่มบุคลากรครูประจำวงชั้นที่ 2

นามสมมติ	เพศ	อายุ (ปี)	อายุงาน (ปี)	การศึกษา
F1	หญิง	29	7	ปริญญาตรี
F2	ชาย	24	1	ปริญญาตรี
F3	ชาย	23	1	ปริญญาตรี
F4	หญิง	35	10	ปริญญาตรี
F5	หญิง	26	2	ปริญญาตรี
F6	หญิง	22	2	ปริญญาตรี

กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ตามแนวคิดของ ฟ่องพรรณ ตรัมย์มงคลกุล (2544) มาใช้ในการวิจัย ซึ่งมีขั้นตอนสำคัญในการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวางแผนปฏิบัติการการทำงานร่วมกัน ประกอบด้วย

- 1.1 สำรวจความต้องการ และปัญหาที่ต้องการแก้ไข ปรับปรุง หรือพัฒนา
- 1.2 สุ่มรูปแบบการส่งเสริมการทำงานร่วมกันสำหรับแต่ละกลุ่ม ด้วยวิธีการจับฉลาก
- 1.3 ประชุมกลุ่มประชากรเพื่อวางแผน และวางกำหนดการจัดปฏิบัติการร่วมกัน

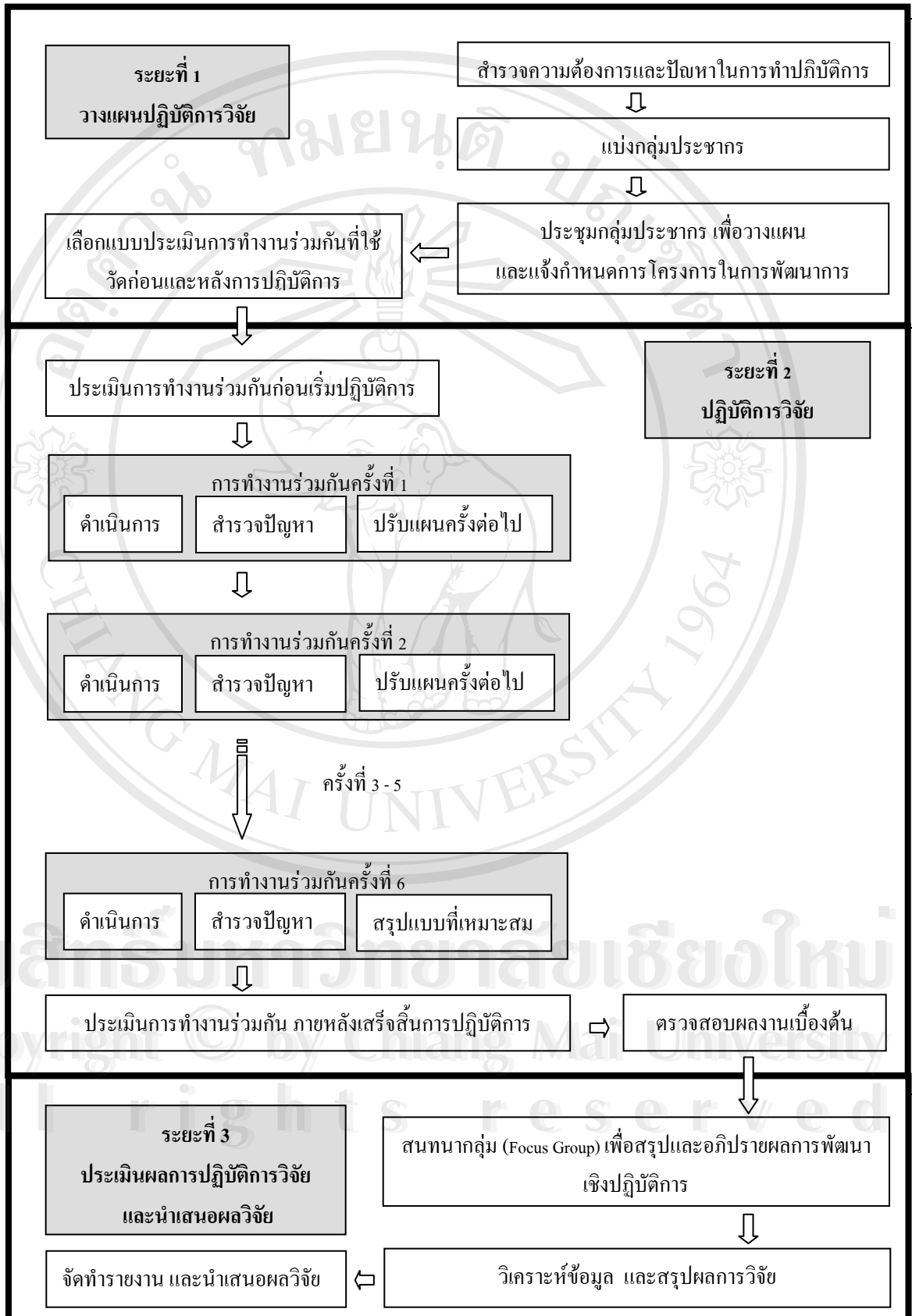
ระยะที่ 2 ปฏิบัติการการทำงานร่วมกัน ประกอบด้วย

- 2.1 ประเมินการทำงานร่วมกันก่อนเริ่มต้นปฏิบัติการ
- 2.2 ดำเนินการปฏิบัติการตามแผนการจัดปฏิบัติการที่กำหนดไว้ 6 ครั้ง
  - 2.2.1 กำหนดแผนการปฏิบัติการให้แต่ละกลุ่ม ดำเนินการวางแผน จัดทำ และ ประเมินหลักสูตรสถานศึกษาของแต่ละช่วงชั้น
  - 2.2.2 ผู้วิจัยทำการสังเกตผลของปฏิบัติการพัฒนาการทำงานร่วมกัน ทำการรวบรวม ข้อมูล แล้ววิเคราะห์และประเมินผลการใช้นวัตกรรมในปฏิบัติการหรือ การแก้ปัญหาต่างๆ
  - 2.2.3 ผู้วิจัยนำผลที่ได้ ไปปรับปรุงแผนปฏิบัติการที่ได้วางไว้ โดยใช้นวัตกรรมที่เหมาะสม จนกว่าปัญหาที่พบจะได้รับการแก้ไขจนเป็นที่พอใจ
- 2.3 ประเมินการทำงานร่วมกันหลังสิ้นสุดปฏิบัติการ
- 2.4 ตรวจสอบผลงานที่ได้จากปฏิบัติการ

ระยะที่ 3 การประเมินผลปฏิบัติการการทำงานร่วมกัน

สนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อสรุปและอภิปรายผลของปฏิบัติการ

ซึ่งกระบวนการดังกล่าวสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพประกอบ 3.1 กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ใช้ในงานวิจัย

จากภาพประกอบ 3.1 สามารถอธิบายวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการในแต่ละขั้นโดยสรุปได้ดังนี้
ระยะที่ 1 การวางแผนปฏิบัติการการทำงานร่วมกัน

1. สำรวจความต้องการ และปัญหาที่ต้องการแก้ไข ปรับปรุง หรือพัฒนา

วัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจความต้องการและปัญหาที่ต้องการแก้ไข ปรับปรุง หรือพัฒนาในองค์กร เพื่อนำมากำหนดรูปแบบปฏิบัติการพัฒนาการทำงานร่วมกัน

วิธีดำเนินการ จัดการประชุมสัมมนาบุคลากรเพื่อวางโครงการพัฒนาโรงเรียนฯ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โดยทำการสำรวจปัญหา และขอความคิดเห็นจากที่ประชุมเพื่อกำหนดหัวข้อโครงการ

ผลลัพธ์ พบว่ามีผู้เสนอปัญหาของโรงเรียนอยู่ 2 ประเด็นด้วยกันคือ (1) การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อรองรับการตรวจประเมินคุณภาพสถานศึกษาจากหน่วยงานภายนอก และ (2) การจัดอบรมเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน ที่ประชุมได้ทำการวิพากษ์ถึงความเร่งด่วนและความจำเป็นของปัญหาแล้วผลปรากฏว่า บุคลากรทั้ง 17 คน มีความต้องการร่วมกันที่จะจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อรองรับการตรวจประเมินคุณภาพสถานศึกษาจากหน่วยงานภายนอก และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาต่อไปด้วย

2. คัดเลือกรูปแบบการส่งเสริมการทำงานร่วมกันสำหรับแต่ละกลุ่ม

วัตถุประสงค์ เพื่อแบ่งกลุ่มประชากรออกเป็น 3 กลุ่ม และเลือกรูปแบบการส่งเสริมการทำงานร่วมกันสำหรับแต่ละกลุ่ม

วิธีดำเนินการ นำปัญหาที่เลือกมาถามมติของบุคลากรโดยรวมว่า ควรแบ่งกลุ่มอย่างไรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและรูปแบบของการปฏิบัติงานจริง แล้วทำการเลือกรูปแบบการส่งเสริมการทำงานร่วมกันสำหรับแต่ละกลุ่มด้วยวิธีการจับฉลาก

ผลลัพธ์ มีผู้เสนอหลักเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มเพียงเกณฑ์เดียวคือ ให้นำมาแบ่งกลุ่มตามระดับช่วงชั้น เมื่อทำการวิพากษ์หลักการแบ่งกลุ่มดังกล่าวแล้ว ผลปรากฏว่าบุคลากรทั้ง 17 คนได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้แบ่งกลุ่มตามระดับช่วงชั้น เนื่องจากสอดคล้องกับการทำงานจริง ได้แก่ การมีกลุ่มนักเรียนกลุ่มเดียวกัน สถานที่ปฏิบัติงานเดียวกัน มีเวลาว่างตรงกัน และเนื้อหาในปฏิบัติการมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันโดยตรง การแบ่งกลุ่มตามช่วงชั้นจึงมีความเหมาะสมที่สุด

จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการเลือกรูปแบบการส่งเสริมการทำงานร่วมกันสำหรับแต่ละกลุ่มด้วยวิธีการจับฉลาก ได้ผลดังนี้

กลุ่มที่ 1 ได้รูปแบบการส่งเสริมการทำงานร่วมกันด้วยวิธีการสั่งการ

กลุ่มที่ 2 ได้รูปแบบการส่งเสริมการทำงานร่วมกันด้วยวิธีการแนะนำ

กลุ่มที่ 3 ได้รูปแบบการส่งเสริมการทำงานร่วมกันด้วยวิธีการให้อิสระ

3. ประชุมกลุ่มประชากรเพื่อวางแผน และกำหนดการจัดปฏิบัติการ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้กลุ่มประชากรมีความตระหนักและสนใจในการร่วมแก้ปัญหา และชี้แจงทำความเข้าใจถึงรูปแบบโครงการ และวางกำหนดการของปฏิบัติการพัฒนาการทำงานร่วมกัน

วิธีดำเนินการ จัดประชุมกลุ่มประชากรเพื่อสร้างความตระหนักและสนใจในการแก้ปัญหา ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อทำความเข้าใจรูปแบบวิธีการส่งเสริมการทำงานร่วมกันที่ใช้กับกลุ่มประชากร นำปัญหาที่เลือกมานำเสนอให้เกิดความตระหนัก และให้เห็นถึงความสำคัญของการแก้ปัญหาดังกล่าว พร้อมทั้งนำเสนอแผนการดำเนินปฏิบัติการแก้ปัญหาดังกล่าว ที่จัดเป็นปฏิบัติการการทำงานร่วมกันอย่างน้อย 6 ครั้ง

ผลลัพธ์ จากการสนทนากลุ่มประชากรเพื่อสร้างความตระหนักและสนใจในการแก้ปัญหา ตลอดจนหารูปแบบวิธีการส่งเสริมการทำงานร่วมกันที่สอดคล้องกับกลุ่มประชากร พบว่า สมาชิกกลุ่มงานอนุบาล ทั้ง 5 คนมีความเห็นพ้องกันว่า โรงเรียนควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในระดับอนุบาลเป็นของตนเอง เนื่องจากจะได้มีหลักสูตรแกนกลางที่เหมาะสมกับองค์การ และมีเอกลักษณ์ สามารถใช้และตรวจสอบได้ง่าย ไม่ต้องเปลี่ยนแปลงบ่อยๆ นอกจากนี้ สมาชิกทุกคนเห็นว่าการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษานั้นเป็นเรื่องยาก หากได้ผู้เชี่ยวชาญมาบอกวิธีการ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมั่นใจในการทำงานก็ว่าจะทำได้ ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการส่งเสริมการทำงานร่วมกันด้วยวิธีการสั่งการ โดยการวิจัยครั้งนี้ได้เชิญศึกษานิเทศก์สุภาพร สารประดิษฐ์ ผู้เชี่ยวชาญในด้านหลักสูตรระดับปฐมวัย เข้ามาเป็นพี่เลี้ยงในปฏิบัติการ โดยสมาชิกทั้ง 5 คนได้แสดงความสนใจในการเข้าร่วม โครงการ โดยระบุวันเวลาที่สะดวกนอกเวลางานปกติ เพื่อเข้าร่วมปฏิบัติการทั้งหมด 6 ครั้ง

สมาชิกกลุ่มงานช่วงชั้นที่ 1 ทั้ง 6 คนมีความเห็นพ้องกันว่า โรงเรียนควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง เพราะจะได้มีหลักสูตรแกนกลางที่เหมาะสมกับนักเรียน สามารถคิดวิธีสอนได้อย่างอิสระและง่ายต่อการใช้ นอกจากนี้สมาชิกทุกคนล้วนเห็นว่าการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษานั้นเป็นเรื่องไม่ยากเพราะสมาชิกล้วนแล้วแต่มีความรู้และประสบการณ์ แต่ที่ผ่านมานั้นไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากขาดผู้รู้มาชี้แนะ จึงไม่มั่นใจว่าสิ่งที่เคยปฏิบัติกันมานั้นถูกต้องหรือไม่ หากได้ผู้รู้มาแนะนำหรือชี้แนวทางให้เกิดความมั่นใจแล้วการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาก็ไม่ใช่เรื่องยาก ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการส่งเสริมการทำงานร่วมกันด้วยวิธีการแนะนำ โดยการวิจัยครั้งนี้ได้เชิญศึกษานิเทศก์สมชัย แซ่เจีย ผู้เชี่ยวชาญในด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเข้ามาเป็นพี่เลี้ยงในปฏิบัติการ โดยสมาชิกทั้ง 6 คนได้แสดงความเต็มใจจากแววตาที่มุ่งมั่น และการร่วมอภิปรายใน

ประเด็นข้างต้น ตลอดจนการสมัครใจเข้าร่วมปฏิบัติการ โดยระบุวันเวลาที่สะดวกนอกเวลางานปกติ เพื่อเข้าร่วมปฏิบัติการทั้งหมด 6 ครั้ง

สมาชิกกลุ่มงานช่วงชั้นที่ 2 มีความเห็นพ้องกันว่า โรงเรียนควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาในระดับช่วงชั้นเป็นของตนเอง เนื่องจากจะได้จัดการเรียนการสอนให้ตรงกับหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียนและสอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อีกทั้งยังจะทำให้ง่ายต่อการเรียนการสอน ทำให้มีเอกลักษณ์และสามารถสอนได้ในรูปแบบของตนเองซึ่งล้วนเป็นประโยชน์ต่อครูทั้งสิ้น นอกจากนี้ สมาชิกทั้งหมดเห็นว่าการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษานั้นเป็นเรื่องไม่ยาก และไม่เกินความสามารถ เพราะทุกคนต่างมีศักยภาพและความตั้งใจ และเต็มใจทำเพื่อลูกศิษย์ เพียงทุกคนให้ความร่วมมือร่วมใจ และโรงเรียนให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอ โดยให้ผู้มีประสบการณ์มาร่วมวิพากษ์ผลงานแล้ว การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาก็ไม่ยากเกินความสามารถของบุคลากร เพื่อให้กลุ่มสามารถใช้ศักยภาพที่มีได้อย่างเต็มที่ จึงได้เชิญศึกษานิเทศก์ประดิษฐ์ อินทร์บุรี ผู้เชี่ยวชาญในด้านหลักสูตรสถานศึกษา เข้ามาเป็นพี่เลี้ยงในปฏิบัติการ โดยสมาชิกทั้ง 6 คนได้แสดงความสมัครใจจากข้อมูลที่ได้แสดงข้างต้นด้วยน้ำเสียงที่เป็นกันเองและจริงใจ และได้ยื่นความประสงค์ในการเข้าร่วมปฏิบัติการ โดยระบุวันเวลาที่สะดวกนอกเวลางานปกติเพื่อเข้าร่วมปฏิบัติการทั้งหมด 6 ครั้ง

ระยะที่ 2 ปฏิบัติการการทำงานร่วมกัน ประกอบด้วย

1. ประเมินการทำงานร่วมกัน ก่อนเริ่มต้นปฏิบัติการ

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินระดับการทำงานร่วมกันก่อนส่งเสริมการทำงานร่วมกัน

วิธีดำเนินการ นำแบบประเมินการทำงานร่วมกัน ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ ดังแสดงไว้ในภาคผนวก ข (หน้า 84) มาทำการประเมินการทำงานร่วมกันของกลุ่มประชากร

2. ดำเนินการปฏิบัติการตามแผนการจัดปฏิบัติการที่กำหนดไว้ 6 ครั้ง

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการทำงานร่วมกัน โดยเทคนิคต่างๆ ผ่านโครงการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และให้กลุ่มประชากรได้ทำหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกัน

วิธีดำเนินการ จัดปฏิบัติการการทำงานร่วมกันตามกำหนดการที่วางไว้ ระหว่างเดือน มกราคม 2549 ถึงเดือน มีนาคม 2549 รวมระยะเวลาประมาณ 3 เดือน โดยแต่ละครั้งผู้วิจัยจะทำการสังเกตผลของปฏิบัติการพัฒนาการทำงานร่วมกัน ทำการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และประเมินผลแล้วนำผลที่ได้ ไปปรับปรุงแผนปฏิบัติการเพื่อใช้ในครั้งต่อไปด้วยวิธีการที่เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้มีพัฒนาการทำงานร่วมกันที่ดีขึ้น หรือจนกว่าปัญหาที่พบจะได้รับการแก้ไขจนเป็นที่พอใจ

3. ประเมินการทำงานร่วมกันหลังสิ้นสุดปฏิบัติการ

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินระดับการทำงานร่วมกันของบุคลากรภายหลังจากเสร็จสิ้นโครงการวิจัย

วิธีดำเนินการ นำแบบประเมินการทำงานร่วมกัน ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ มาทำการประเมินกลุ่มประชากร (โดยใช้แบบประเมินฉบับเดียวกับที่ได้ประเมินก่อนเริ่มปฏิบัติการ)

4. ตรวจสอบผลงานที่ได้จากปฏิบัติการ

วัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบระดับคุณภาพผลงานที่ได้จากการทำงานร่วมกัน และให้บุคลากรได้เกิดความภาคภูมิใจในผลงานที่เกิดจากการทำงานร่วมกัน และรับข้อชี้แนะเพื่อปรับปรุงและขยายผล จากผู้เชี่ยวชาญ

วิธีดำเนินการ นำผลงานตัวอย่างที่ได้จัดทำจากปฏิบัติการไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินเบื้องต้น พร้อมทั้งขอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาผลงานดังกล่าวต่อไป

ระยะที่ 3 การประเมินผลปฏิบัติการการทำงานร่วมกัน

สนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อสรุปและอภิปรายผลของปฏิบัติการ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้กลุ่มประชากรสะท้อน และให้ข้อเสนอแนะถึงรูปแบบการพัฒนาการทำงานร่วมกันที่ได้ดำเนินการไปแล้วทั้งหมด

วิธีดำเนินการ ใช้รูปแบบการสนทนากลุ่มตาม โครงสร้างคำถามที่ได้กำหนดไว้ในแบบบันทึกการสนทนาแบบกลุ่มเพื่อสรุปและอภิปรายผลการดำเนินการพัฒนาการทำงานร่วมกัน ดังแสดงไว้ในภาคผนวก ข (หน้า 103) โดยให้ประชากรแต่ละกลุ่มได้วิพากษ์วิจารณ์ถึงข้อดีข้อเสีย ผลสะท้อนจากการดำเนินการ รวมถึงให้ข้อเสนอแนะเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการทำงานร่วมกันในอนาคตต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบประเมินการทำงานร่วมกัน
2. แผนการจัดปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน
3. แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อสรุปและอภิปรายผลการดำเนินการพัฒนาการทำงาน

ร่วมกัน

ลักษณะและวิธีการสร้างเครื่องมือ

1. แบบประเมินการทำงานร่วมกัน

สำหรับแบบประเมินการทำงานร่วมกันในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบประเมินการทำงานเป็นทีม ที่พัฒนาขึ้นโดย อัจฉรา สืบสงค์ (2540) สำหรับใช้ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการเรื่อง ผลของกระบวนการกลุ่มต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรทางการพยาบาล โดยแบบประเมินชุดนี้ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 60 ข้อ ซึ่งจะประเมินการทำงานเป็นทีมตามแนวคิดของการทำงานร่วมกันเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของ Woodcock and Francis (1989) ซึ่งมีทั้งหมด 11 องค์ประกอบ เพื่อวัดการทำงานร่วมกัน 4 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 การร่วมคิด

องค์ประกอบที่ 1 การวางบทบาทต่างๆ ที่สมดุล

ประเมินจากคำถามข้อที่ 1-6

องค์ประกอบที่ 2 การมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและกำหนดเป้าหมายอัน

เป็นที่ยอมรับ ประเมินจากคำถามข้อที่ 7-12

ด้านที่ 2 การร่วมมือ

องค์ประกอบที่ 1 การให้ความร่วมมือ และรับมือกับความขัดแย้ง

ประเมินจากคำถามข้อที่ 24-28

องค์ประกอบที่ 2 การติดต่อสื่อสารกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเมินจากคำถามข้อที่ 55-60

องค์ประกอบที่ 3 สัมพันธภาพระหว่างกลุ่มเป็นไปด้วยดี

ประเมินจากคำถามข้อที่ 49-54

ด้านที่ 3 การร่วมใจ

องค์ประกอบที่ 1 การเปิดใจกว้างและเผชิญหน้าอย่างสร้างสรรค์

ประเมินจากคำถามข้อที่ 13-17

องค์ประกอบที่ 2 การช่วยเหลือสนับสนุนและไว้วางใจซึ่งกันและกัน

ประเมินจากคำถามข้อที่ 18-23

องค์ประกอบที่ 3 การมีภาวะผู้นำที่เหมาะสม

ประเมินจากคำถามข้อที่ 34-38

ด้านที่ 4 การร่วมพัฒนา

องค์ประกอบที่ 1 การดำเนินการที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม

ประเมินจากคำถามข้อที่ 29-33

องค์ประกอบที่ 2 การทบทวนอย่างเป็นประจำสม่ำเสมอ

ประเมินจากคำถามข้อที่ 39-43

องค์ประกอบที่ 3 การพัฒนาเป็นรายบุคคล

ประเมินจากคำถามข้อที่ 44-48

โดยลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่ปฏิบัติและ/หรือนึกคิดมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่ปฏิบัติและ/หรือนึกคิดมาก

ระดับ 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่ปฏิบัติและ/หรือนึกคิดปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่ปฏิบัติและ/หรือนึกคติน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่ปฏิบัติและ/หรือนึกคติน้อยที่สุด

สำหรับความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมิน ในครั้งนั้น อัจฉรา สืบสังข์ (2540) ได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำงานเป็นทีมและกระบวนการกลุ่มจำนวน 6 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการพยาบาล 4 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมและความถูกต้องของเนื้อหา ตลอดจนความเหมาะสมและความชัดเจนของภาษา โดยใช้เกณฑ์ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่สอดคล้องกัน 8 ใน 10 ท่าน แล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้มาทำการปรับปรุงแก้ไข

ส่วนความเชื่อมั่นของแบบประเมินนี้ อัจฉรา สืบสังข์ (2540) ได้นำไปลองใช้กับพยาบาลและผู้ช่วยพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยศัลยกรรมเด็ก โรงพยาบาลรามาริบัติ จำนวน 23 คน แล้วคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นภายในแบบประเมิน ด้วยวิธีของ Cronbach coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

ก่อนที่ผู้วิจัยจะนำแบบประเมินนี้มาใช้ ผู้วิจัยได้ทำการหาคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาซ้ำอีกครั้ง โดยได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 6 ท่านพิจารณาตรวจสอบว่าข้อคำถามครอบคลุมเนื้อหา และมีความชัดเจนเหมาะสมทางภาษาหรือไม่ ผลปรากฏว่าผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 5 ใน 6 คน เห็นว่าข้อคำถามทุกข้อมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและมีความชัดเจนเหมาะสมทางภาษา

ผลของการพัฒนาแบบประเมินการทำงานร่วมกัน แสดงไว้ในภาคผนวก ข (หน้า 84)

2. แผนการจัดปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน

ผู้วิจัยได้จัดทำแผนในการจัดปฏิบัติการการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 กำหนดวัตถุประสงค์โดยรวมของการจัดปฏิบัติการ เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการย่อยไว้ 2 ประการ ดังนี้

2.1.1 เพื่อให้ผู้เข้ารับการปฏิบัติการ มีการพัฒนาการทำงานร่วมกันด้านการร่วมคิด การร่วมมือ การร่วมใจ และการร่วมพัฒนาที่ดีขึ้น

2.2.2 เพื่อให้กลุ่มผู้เข้ารับการปฏิบัติการ เกิดความเข้าใจในภาพรวมของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และร่วมกันจัดทำกรณีศึกษาในระดับช่วงชั้นของตน เพื่อขยายผลไปสู่การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนต่อไป

2.2 กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดปฏิบัติการย่อยแต่ละครั้ง พร้อมทั้งกำหนดเนื้อหา กิจกรรม วิธีการประเมินผล และระยะเวลาของปฏิบัติการ

2.3 นำวัตถุประสงค์ กิจกรรม วิธีการวัดผล และระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการที่กำหนด มาสร้างแผนปฏิบัติการพัฒนาการทำงานร่วมกัน

2.4 นำแผนปฏิบัติการที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาการทำงานร่วมกัน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ พิจารณาความเหมาะสมของแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน

2.5 ปรับปรุงแผนปฏิบัติการพัฒนาการทำงานร่วมกัน ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญซึ่งแผนการจัดปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันที่ได้ แสดงไว้ในภาคผนวก ข (หน้า 91)

2.6 ทำการปรับแผน หลังจากได้ผลสะท้อนจากการปฏิบัติการในแต่ละครั้งเพื่อพัฒนาให้เกิดการทำงานร่วมกันที่มีประสิทธิภาพดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

3. แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อสรุปและอภิปรายผลการดำเนินการพัฒนาการทำงานร่วมกัน

แบบบันทึกการสนทนากลุ่มนี้เป็นแบบบันทึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสรุปและอภิปรายผลการดำเนินการในส่วนของการพัฒนาการทำงานร่วมกัน โดยมีวิธีการสร้างดังนี้

3.1 กำหนดประเด็นในการสนทนา ไว้ดังนี้

- สอบถามผลงานในการทำงานร่วมกันของกลุ่ม
- ให้อภิปรายวิพากษ์วิจารณ์ถึงผลจากการทำงานร่วมกัน
- ให้อภิปรายวิพากษ์วิจารณ์ถึงรูปแบบการทำงานร่วมกัน
- ให้อภิปรายวิเคราะห์รูปแบบที่เหมาะสม ตลอดจนวิธีป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น

3.2 สร้างแบบบันทึกการสนทนาแบบกลุ่ม

ผลการสร้างแบบบันทึกการสนทนาแบบกลุ่ม แสดงไว้ในภาคผนวก ข (หน้า 103)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ดำเนินการสำรวจความต้องการและปัญหาในการวิจัยด้วยตนเอง
2. ทำการประเมินการทำงานร่วมกันก่อนปฏิบัติการด้วยตนเอง
3. ดำเนินการตามแผนการจัดปฏิบัติการที่กำหนดไว้ 6 ครั้ง ใช้เวลาทั้งสิ้น 6 วัน โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาเป็นพี่เลี้ยงในปฏิบัติการแต่ละครั้ง และผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตและอำนวยความสะดวกจัดปฏิบัติการ
4. ทำการประเมินการทำงานร่วมกันหลังปฏิบัติการด้วยตนเอง
5. สันทนากลุ่มเพื่อสรุปและอภิปรายผลการอบรมด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิจัยครั้งนี้มีการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ดังนี้

1. การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

1.1 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินการทำงานร่วมกัน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทีมงาน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา 2 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมของเนื้อหา และความชัดเจนเหมาะสมทางภาษา โดยใช้เกณฑ์ความเห็นสอดคล้อง 5 ใน 6 ท่าน จากนั้นนำข้อเสนอแนะที่ได้รับมาปรับปรุงแก้ไข

1.2 วิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนการจัดปฏิบัติการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านพิจารณา ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทีมงาน และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัย

2.1 ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบประเมินการทำงานร่วมกันก่อนและหลังปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน จะถูกนำมาแยกวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการเปรียบเทียบผลการพัฒนาการทำงานร่วมกันก่อนและหลังการส่งเสริมการพัฒนาการทำงานร่วมกัน และสำหรับเปรียบเทียบผลการพัฒนาการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่มที่ได้รับการส่งเสริมการทำงานร่วมกันด้วยวิธี การสั่งการ การแนะนำและการให้อิสระ

2.2 ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสังเกตหรือสัมภาษณ์ จะนำมาวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)